

A FELNÖTTEK SZAKMAI KÉPZÉSE ÉS TOVÁBBKÉPZÉSE

Korunkra, a huszadik század második felére egy rendkívül nagymértékű társadalmi, gazdasági és műszaki fejlődés a jellemző. A háboru után felszabadult alkotóerő felgyorsította a tudomány és a technika fejlődését. A termelés olyan változáson ment keresztül, hogy tudományos-technikai forradalomról beszélünk, a tudományt már termelőerőnek tekintjük, a technikai fejlődés pedig olyan mértékű, hogy az ember képes volt kitörni földjének vonzási szférájából is. Az ember létrehozta a technikai csodák százait, ezreit, megteremtette a modern gépek millióit, melyek ésszerűen felhasználva sokkal többet nyújthatnak az egész társadalomnak, mint a rabszolgaság adott a kisszámu privilegizált athéninak.

A fejlődés üteme a száz év előttihez képest több mint tízszeresére növekedett. Az 1830-as években feltalált fényképezésnek majd száz év kellett, hogy mindenki által használt fényképezőgép legyen. A századforduló táján felfedezett rádió adás-vételt vagy repülést is még csak 30-40 év múlva használták széles körben. De századunk második felében az 1948-ban felfedezett tranzisztornak már tíz évre sem volt szüksége, hogy a készülékek millióiiba kerüljön.

A műszaki fejlődés ütemének gyorsulásával együtt növekedett a termelő tevékenység bonyolultságának foka is. Az egyszerű gépeket összetett gépek, gépláncok váltották fel, néhány alkatrész helyett, alkatrészek ezreiből, tizezreiből álló gépek

segítik az ember munkáját. Sőt bevezették az automatizálást is, az emberek által végzett irányító munkának önműködő gépi folyamatokkal való helyettesítését.

A termelőeszközök mennyiségi és minőségi változása, a fejlődés gyors üteme azonban visszahat létrehozójára - az emberre. A gépeket is irányítani kell, az automatikákat, az elektronikus digitális számítógépeket is meg kell tervezni, sorozatban kell gyártani; javítás, karbantartás is kell, sőt a bővített ujratermelés érdekében újat is kell alkotni.

Érthető, hogy a "gépek kora", a technika alkalmazásának kiszélesedése az eddigiekhez képest más, emeltebb követelményeket támaszt az emberrel szemben, más igény merül fel a képzés területén is. De a képzés strukturális változásán kívül, új igény is jelentkezik. Ez pedig az állandó képzés, a fiatal koron túllépő tanulás igénye. Nevezhetjük ezt esti tagozatnak, levelező tagozatnak, gyorsított képzésnek, munkahelyi képzésnek, felnőttoktatásnak, de bármelyik fiatalkoron túli oktatás célja abban foglalható össze, hogy lépést tartsunk a rohamos, elsősorban műszaki fejlődéssel.

Motiváló tényezők

Az eddigiekből egyértelműen következik, hogy a tudományos-technikai forradalom velejárója a "tanuló társadalom", és a ma embere szinte meg sem lehet a permanens tanulás nélkül. Ezt támasztja alá az az 1919-ből eredő, de ma is érvényes megfogalmazás, mely szerint a felnőttoktatás nem tekinthető kis-számu kiváltságos személy fényűzésének, olyan feladatnak, mely

az érettségnek csupán rövidebb időszakára érvényes. A felnőtt-
oktatás állandó nemzeti szükségyszerűség, a civilizációval
együttjáró aspektus, és ezért univerzálisnak, az ember egész
életén át tartónak kell lennie.

Induljunk ki tehát e tömör megfogalmazás gondolataiból
és vizsgáljuk meg, melyek a felnőttek szakmai képzésének és
továbbképzésének motiváló tényezői.

1./ Első tényezőként az ismeretek gyors elavulását kell
említeni. Már a bevezetőben utaltunk a műszaki fejlődés ütemé-
nek felgyorsulására. Ez azzal jár, hogy az alapképzés során
szerzett ismeretek - jóllehet szakmai szempontból talán a leg-
korszerűbbek lettek kialakítva - rövid idő múlva nem elegendők.

"Ma már nem lehet tanintézetben lezárt képzettséget
kapni és ezt azután állandóan, változatlanul alkalmazni a mun-
kában. A tanulás az élet szükséges elemévé válik, mely ugyan-
addig tart, ameddig maga az élet" - mondja Laymen Bryon, a co-
lumbiai egyetem professzora.

Ma már nincs olyan szakma, amelyben az elmúlt 20-25
év alatt ne történt volna változás. Az esztergályozás fáradtság-
os, pontosságot igénylő emberi munkáját már átvették a szám-
jegyzézlésű esztergapadok. Ma már kőműves munka helyett
házgyáarak vannak, a vakolást is géppel végzik. A mezőgazdaság-
ban csak elvétve van kézi aratás, kombájnok ezrei végzik az a-
ratók nehéz munkáját. Hegesztési félautomaták, automatikák ter-
jedtek el, kiiktatva a fáradtságból eredő hibákat.

Azonban az új típusú gépek kezelését, javítását meg kell tanulni. Ez pedig csak továbbképzéssel, az új ismeretek elsajátításával valósítható meg. És ez egyaránt igaz a szakmunkásra, aki a gépeket irányítja, kezeli, karbantartja, a technikusra, a termelés közvetlen vezetőjére, a mérnökre, aki az új gépek tervezője, a termelés, gyártás folyamatának irányítójára.

2./ A felnőttek szakmai képzésének másik motiváló tényezője a termelés strukturális változása. Nincs olyan terület, ahol még hosszú ideig szakképzetlen munkaerőként lehetne megélni. A segédmunkásból továbbképzés útján lesz betanított munkás, a termelési folyamat egy-egy fontos láncszeme, a szakmunkás csak tanulás útján tudja elsajátítani az egyre bonyolultabb gépek irányítását, karbantartását. Megszűnt vagy legalább is jelentősen csökkent a kétféle munka, a fizikai erőt gépek helyettesítik, szállítószalagok szolgálják ki az egyre termelékenyebben dolgozó termelőeszközöket.

Már olyan nézet is kialakult, hogy a technikai haladás folytán olyan helyzet áll elő, amikor a munkás részéről az újabb műveletek megtanulására fordított idő meghaladja majd tulajdonképpeni munkaidejét. Főleg érvényes ez a szakképzetlen munkaerő-kiképzésénél, amikor éppen a termelés strukturális változása miatt felnőtt korban szereznek szakmát, technikus vagy egyetemi végzettséget.

3./ A felnőttek szakmai képzését a műszaki fejlődés és a termelés strukturális változása mellett jelentősen motiválja

még a mindennapi élet technikai szintjének növelése is. A háztartási gépek milliói, a gépkocsik százazrei a tercier szektor, a szolgáltató ipar fejlődését, a jól képzett gyáron kívüli szakemberek százazreit igénylik.

Mindennapi életünk technikai fejlődése még az ugynevezett humán szakmákban is változást hozott. A tanár oktatástechnikai eszközöket használ, az orvos bonyolult műszereket; új kémiai eljárásokkal diagnosztizál, a régészt munkájában az izotopkutatás legújabb eredményei segítik.

Tehát a szakmai ismeretek kiszélesedési szükségletének is tanui vagyunk. Ma nem elég egy szűk szakmát megtanulni, a gépésznek jártasnak kell lennie az elektromosságban, a tanárnak pedagógiai és szaktárgyi ismeretek mellett az audió-vizuális eszközök kezelésében, a mérnöknek ismernie kell sokszor távolieső szakmák jellemzőit is.

4./ A felnőttek szakmai képzését és továbbképzését indokolja még a fiatalabb és idősebb nemzedék alapképzésében lévő különbség is. Az idősebb és fiatalabb nemzedékek közötti problémákat, nem egyszer szakmai vitákat feltétlenül enyhíthetjük, hogy az idősebb nemzedéket is megtanítjuk az újra, ha az eredmények konzerválása helyett módunk van az összes dolgozót, fiatalot, időst egyaránt a fejlődés irányába aktivizálni.

A felnőttek továbbképzése nem szűkülhet le a szakmai alapképzésben lévő különbségekre. Hogy a továbbképzés eredményes legyen, szükséges a továbbképzésbe bevont szakemberek általános műveltségi szintjét is emelni, a szakmai ismereteken

kivül társadalmi, gazdasági kérdésekben is jártassá kell tenni őket.

A szakmai képzés, továbbképzés célja és követelményei

A felnőttek szakmai képzése és továbbképzése céljának meghatározásához az iskolarendszerű oktatásból mint alapképzésből kell kiindulni.

Ma nincs olyan iskolatípus, amely azt mondhatná el magáról, hogy a képesítés mellett, amiről bizonyítványt, oklevelet ad ki, korszerűen képzett embereket indított volna el életutjukon. Legalább is ez a képzettség csak rövid időre szólhat, és semmi esetre sem tekinthető befejezett képzésnek.

Az iskolarendszerű oktatásnak célja és reménye az lehet, hogy képezhető embereket bocsátanak ki, akik képesek egész életükön át tanulni. A gyors változásnak a mai világban az iskola nem is adhat befejezett képzést. Fontos, hogy műveltségi és szakmai ismeretek mellett megtanítsa az embereket tanulni, képessé tegye őket az új ismeretek és eljárások elsajátítására.

Az igény a szakmai képzettség emelésére a tudományos-technikai forradalomnak megfelelően igen nagymértékű. Ezt objektív okok miatt az iskolarendszerű oktatás kielégíteni nem tudja, a műszaki fejlődés állandósága és nagy tempója megkívánja az iskolán kívüli oktatást is, a felnőttek szakmai képzését és továbbképzését.

Az eddigiek alapján a felnőttek szakmai képzésének és továbbképzésének célját a következőkben foglalhatjuk össze:

- utol kell érni a műszaki, gazdasági fejlődést ott, ahol képzési okok miatt lemaradtunk;
- lépést kell tartani a tudomány és technika eredményeivel, hogy szakmával, oklevéllel rendelkező emberek továbbra is magas szinten tudjanak dolgozni;
- fel kell készülni minden területen a műszaki fejlődés eredményeinek fogadására, elsajátítására, hogy ezáltal gyorsabban valósulhasson meg azok hasznosítása.

Azokat a felnőtteket, akik különböző okok miatt nem tudtak szakmai képzésben részesülni, az iskolai oktatáshoz hasonlóan kell kiképezni. Ez a felnőttképzés az elmúlt 20-25 évben a szakemberek tíz- és százazezeit adja a népgazdaságnak. Tehát a cél meghatározza a követelményt is, annyi felnőttet, olyan mértékben kell képzésben részesíteni, amennyit a termelés, a gazdasági élet igényel.

Természetesen ezt a képzést is lehetne továbbképzésnek nevezni, de célszerűbb lesz, ha a felnőttek iskolarendszerű szakmát /szakmunkás-bizonyítvány, technikus oklevél, üzemmérnöki oklevél, diploma/ nyújtó tanulmányait szakmai képzésnek nevezzük.

A továbbképzésen viszont azokat a rendszeres tanfolyami, esetleg egyéni tanulásokat értjük, ahol a cél az ismeretek korszerűsítése, speciális ismeretek elsajátítása anélkül, hogy az illető magasabb végzettséget szerezne.

A felnőttek szakmai továbbképzésébe, amely lépéstartást, felkészülést jelent, a munkában álló dolgozók mindegyikét be kell vonni. Ugyanis csak akkor lehet eredményesen hasznosítani a műszaki fejlődés eredményeit, ha minél több a képzett szakember. Tehát a továbbképzés velejárója a tömegszerűség, minden szinten, mindenki számára /munkások, szakmunkások, technikusok, mérnökök/ meg kell adni a lehetőséget a továbbképzésre.

A továbbképzés gyakorlati lebonyolításához tartozó másik követelmény a folyamatosság. Ahogy nincs megállás a műszaki fejlődésben, ugyanugy állandónak kell lennie a továbbképzésnek is.

Ezt a permanens továbbképzést szakmunkások esetében természetesen úgy kell érteni, hogy a szakmunkások 5-8 évenként periódikusan ujitják fel, illetve bővitik ismereteiket. A speciális ismereteket pedig a továbbképzési perióduson belül alkalmilag is elsajátítják. Egy mérnöknél azonban a folyamatosság tényleg megszakítás nélküli folyamatot jelent, amikor az egyéni tanulást /szakcikk olvasása, tapasztalatcserék/ időnként szervezett mérnök-továbbképzés tesz változatossá.

A szakmai továbbképzéssel kapcsolatos követelmények meghatározásánál nem szabad csak szűk szakmai kérdésekkel foglalkozni. Az általános műveltség emelése, gazdasági, politikai ismeretek oktatása részint előfeltételei, részint kiegészítői a szakmai továbbképzésnek. Az ideológiailag képzett, a műveltség kellő szintjét elért felnőtt jobban érti a szakmai továbbképzés

célját, tanulása tudatosabb lesz, és ugyanakkor hatékonyabban fogja elsajátítani a sokszor nem könnyű szakmai ismereteket.

A felnőttek szakmai oktatásának eddigi tapasztalatai

A felnőttek szakmai továbbképzése jóformán egyidejűleg kezdődött meg azon követelmények kialakulásával, amelyeket a műszaki fejlődés támasztott a szakemberekkel szemben. A megoldás is adott volt, ott kell a szakembert továbbképezni, ahol dolgozik, és olyan témában kell továbbképezni, amit a termelés érdeke megkíván.

Igy alakult ki a továbbképzésnek inkább üzemhez kötött rendszere, amely jóformán csak a helyi érdekekre és a mielőbbi eredmény elérésére törekedett. Kezdetben, századunk első felében ez elég is volt, és a többség még szakmunkásoknál magasabb szinten is jól megélt az iskolai képzés egy-két helyi tanfolyami kiegészítésével.

Lényegesen változott a helyzet a tudományos-technikai forradalom századunk második felére eső időszakában. Már nem volt elegendő a mintegy negyven évre tehető munkaviszonyban egy két rövid tanfolyam. A mérnököknél szinte kötelezővé vált a folyamatos egyéni tanulás, míg a technikusoknál, szakmunkásoknál pedig felmerült a periódikus továbbképzés igénye.

E feladatok megoldására a legtöbb, iparilag fejlett országban igen gyorsan kifejlesztették a továbbképzés meglepően hatalmas hálózatát. Néhány országban, például az Egyesült Államokban és a Szovjetunióban a tanfolyamrendszerű képzés költsége megközelíti az iskolai oktatás költségét. Igen nagy az emberi

energiának az a mennyisége is, amelyet néhány nagy vállalat az alkalmazottak továbbképzésére fordít.

A tanfolyamok szintvonala is igen magas. A tanfolyamok tematikai tudásszintben egyenrangúak, tartalmukban pedig többek is a hasonló szintű iskolai oktatási anyagnál.

Az Amerikai Egyesült Államokban, a Német Szövetségi Köztársaságban, Angliában magánvállalatok, önkéntes szervezetek által fenntartott intézmények foglalkoznak szakmai továbbképzéssel.

Például az Esseni Krupp Művek külön továbbképző intézménnyel rendelkezik. A képzés lépcsőzetes és négy fokozatban történik. Képeznek üzemi munkásokat /első fokozatban/ és speciális szakképzést is nyújtanak /második fokozat/. A képzés harmadik fokozatába tartoznak a különlegesen kvalifikált szakmunkások, akik képessé válnak automata gépek irányítására, karbantartására, szerelésére. A negyedik fokozat a mester-, illetve technikusképzés. A gyárban minden mesternek technikus végzettsége van.

A lépcsőzetes képzés az üzemek követelményeinek felel meg, és kialakítása egyéni képességeken alapul.

A magasabb lépcsőre történő kiválasztást speciális osztályozási szempontok szerint végzik. Figyelembe veszik:

- a munkához való viszonyt,
- az oktatott anyag megértését,
- a fegyelmet és koncentrációt a munkavégzés során,
- ügyességet a szerszámok kezelésénél,

- a csoportba való beilleszkedést,
- a rendszereteket.

Ennek eredményeként a képzés során követni lehetett a termelés igényeit.

Franciaországban 1971. július 16-án fogadta el a nemzetgyűlés és a szenátus a 71-575 sz. törvényt, amely a folyamatos szakmai képzés szervezésével foglalkozik a permanens képzés keretében.

A törvény első szakasza a következőket mondja ki:

"A permanens oktatás nemzeti kötelesség Az állandó szakmai képzés a permanens képzés része. Célja lehetővé tenni a dolgozók számára a műszaki és munkakörülmények változásához való alkalmazkodást, biztosítani társadalmi felemelkedésüket - különböző kultúrszínvonalak elsajátításával, szakmai kvalifikáció megszervezésével és ilyen módon részvételi lehetőség a kulturális, gazdasági és társadalmi fejlődésben."

A Szovjetunió és a többi európai szocialista ország igen nagy jelentőséget tulajdonít mindenféle és így a szakmai továbbképzésnek is. Ismeretes, hisz ez van a mi gyakorlatunkban is, hogy a tehetséges és törekvő munkásoknak igen sok lehetőséget nyújtanak, hogy személyes áldozat nélkül vizsgatérjenek a tanuláshoz, vagy hogy szakmájukkal összefüggő továbbképzésben vegyenek részt.

A továbbképzés jelentőségét hangsúlyozza az SzKP Központi Bizottsága XXIV. pártkongresszusának beszámoló jelentése is:

"A korszerű termelés gyorsan növekvő követelményeket támaszt nemcsak egyes gépekkel és eljárásokkal szemben, hanem mindenekelőtt magával a munkással szemben, aki ezeket a gépeket megteremti, és irányítja a termelés folyamatát. A szakmai ismeretek, a magas szakmai képzettség, az ember általános műveltsége az egyre szélesebb munkásrétegek sikeres munkájának kötelező feltételévé válik."

A szocialista országokban éppen a termelés gyors fel-futása miatt nagy szükség van sokoldaluan fejlett munkásra, technikusra, aki gyorsan el tudja sajátítani a termelés új módszereit, és a szükséges mértékben átáll az egyik termelési funkcióról a másikra, új szakmába kapcsolódik be.

A szakmai továbbképzés eddigi tapasztalataiból, ha nem is a teljesség igényével, de le lehet vonni néhány következtetést:

- 1./ minden iparilag fejlett országban felismerték, hogy a termeléssel és a műszaki fejlesztéssel szoros összhangban kell képezni, illetve továbbképezni munkást, technikust, mérnököket egyaránt;
- 2./ a továbbképzés csak akkor lehet hatékony, ha a széles tömegekre is kiterjed, és egészében folyamatosnak tekinthető;
- 3./ feltétlenül meg kell valósítani a különböző szintű iskolai és iskolán kívüli képzések összhangját, egy-egyben kell szemlélni a szakmai képzést és továbbképzést;

- 4./ a jó szakemberré válás alapfeltétele a műveltség-beli hiányok pótlása, továbbá szakmai ismeretek mellett gazdasági, ideológiai ismeretek korszerű szinten tartása;
- 5./ a szakmai továbbképzést rendszerezetté kell tenni. Ehhez korszerű oktatási anyagok kidolgozásán kívül foglalkozni kell a felnőtt továbbképzés szakmódszertani kérdéseivel is, és meg kell oldani a továbbképzés és munkaerőgazdálkodás összefüggő problémáit is.

Ahhoz, hogy a szakmai továbbképzés hazai gyakorlatát legjobban alakíthassuk ki, aktívan kell tanulmányozni más országok ezirányú tevékenységét. A tapasztalatokat elemezve kell kialakítani a legcélszerűbb megoldásokat.

A szakmai továbbképzés hazai gyakorlata

Ma már elismert tény, hogy hazánk elmaradt agrár országból a közepesen fejlett ipari országok sorába emelkedett. Ez történelmi jelentőségű változás, a szocialista társadalmi rendszer megvalósítása révén jöhetett létre.

De hogy ez a változás egyuttal fejlődést is jelentsen, ahhoz nem volt elegendő az új termelési viszonyok kialakítása. Kellott az alkotó, dolgozó emberek munkája, szorgalma, a kétkézi munkáról át kellett térni a gépek kezelésére, gyártására, országos méretűvé kellett kiterjeszteni a tanulást, a továbbképzést.

A mindennapos gyakorlati munka mellett száz és százezeren lettek munkából szakmunkások, szakmunkából technikusok, mérnökök, mindenki igyekezett tudásszintjét a termelés követelményeihez emelni.

Állami szinten a dolgozók esti iskolájával, az egyetemen, főiskolák esti és levelező tagozatával biztosított volt a felnőttek szakmai képzése. A vállalatok pedig a betanító, továbbképző tanfolyamok ezreit szervezték meg, hogy megoldást keressenek munkásaik szakmai fejlesztésére. Ez a fejlődés extenzív szakaszban elég is volt.

De a hatvanas évek közepén megszűnt a munkaerő-utánpótlás tartaléka, állandóvá vált a munkaerőhiány, ami mulhatatlanul maga után vonta a termelés strukturális változását. Ma már csak intenzív fejlődés képzelhető el, ami azt jelenti, hogy csak a termelékenység emelésével lehet többtermelést elérni, újabb, nagyobb hatásfokkal dolgozó és ennek megfelelően bonyolultabb gépek beállítása szükséges.

A műszaki fejlődés mai helyzetében már nem elegendő az egyszer évekkel vagy évtizedekkel előbb megszerzett képzettség, nem elég egy-egy gép kezelésére leszükitett szakmai ismeret, hanem tervszerű, periódikusan ismétlődő továbbképzésre van szükség a munkások és középfoku szakemberek, a technikusok szintjén, és folyamatos tanulásra van szükség a mérnöknél, egyetemet végzett szakembereknél.

Ezt a követelményt ismerte fel a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány, amikor határozatot hozott a munkások

és középfoku szakemberek továbbképzési rendszere fejlesztésének általános elveiről /1971. IV. 28./ és a /2046/1971. XII. 30./ Korm. számú határozatok/. A kormány ugyancsak szabályozta a továbbképzés irányításával kapcsolatos hatásköröket és feladatokat.

Ennek megfelelően a továbbképzés országos irányításának feladatát, továbbá a koordinálást a munkaügyi miniszter látja el. Ugyancsak a kormányhatározat alapján a Munkaügyi Minisztérium létrehozta a Munkások és Középfoku Szakemberek Országos Továbbképzési Kutató Intézetét a munkások és technikusok továbbképzésének elősegítésére és az egységes továbbképzési rendszer kialakítása és fejlesztése érdekében.

A továbbképzési feladatok végrehajtásának egységesítésére 6/1973. M.M. szám alatt a munkások, 1/1973. M.M. szám alatt a középfoku végzettségű szakemberek továbbképzéséről adott ki rendeletet a munkaügyi miniszter. E rendeletek foglalkoznak a továbbképzések tartalmával, formai és szervezési kérdéseivel, a részvétel módjával, annak ösztönzésével, elismerésével, a személyi és tárgyi feltételek biztosításával.

A munkások továbbképzésénél a tartalom jellege szerint négy típus különböztethető meg:

- felújító- korszerűsítő,
- ismeretbővítő,
- specializáló,
- a munkáscsoportok irányítására felkészítő

továbbképzések vannak.

A felújító- korszerűsítő továbbképzés a szakmai elméleti és gyakorlati ismeretek felújításán kívül olyan szakmai ismeretekre terjed ki, amelyeket a bekövetkezett változások, módosítások miatt az érintett szakma vagy munkakör technológiai és fejlesztési színvonala megkövetel.

Az ismeretbővítő továbbképzés a különböző munkakörökhöz tartozó új ismeretek elsajátítására és a szakmai ismeretek szélesítésére irányul. A speciális továbbképzés az egyes szakmák-nak különböző területeken való speciális alkalmazásához szükséges tudnivalók elsajátítását teszi lehetővé.

A munkáscsoportok irányítására felkészítő továbbképzés célja, hogy a vezetőmunkásokat, brigádvezetőket korszerű vezetési ismeretekkel lássa el, és korszerű elméleti és gyakorlati ismeretek birtokában alkalmassá tegye őket a termelés jobb megszervezésére, munkatársaik hatékonyabb irányítására.

A munkások továbbképzése ösztönzésének egységesítésére irányelveket adott ki a Munkaügyi Minisztérium. A tanulás megbecsülését jelenti az erkölcsi elismerés, mint az írásbeli dicséret, jutalomszabadság, tárgyjutalom, az anyagi elismerés, mint órabéremelés, jutalom, továbbá egyéb ösztönzési formák, mint munkaidő-kedvezmény adása.

A rendelet azokra a munkásokra is gondol, akiknek nincs meg a 8 osztályos általános iskolai végzettsége. A szakmai továbbképzéshez kapcsolt általános iskolai tanfolyamok keretében lehetőség van a szakmai követelményekhez igazodó és az általános alapkultúrához szükséges legfontosabb ismeretek elsajátítására. A tanfolyam sikeres elvégzése azok számára, akik

előzetesen az általános iskola legalább 6 osztályát elvégezték, általános iskolai végzettséget biztosít.

A középfoku végzettségű szakemberek továbbképzésének rendszere négy témát foglal magába:

- a./ a szakmai ismeretekkel összefüggő általános alapismereteket;
- b./ a főbb munkakör-csoportok /funkcionális tevékenységi körök/ szerint szakosított ismereteket;
- c./ a munkahelyi, munkaköri igények szerint speciális szakmai ismereteket;
- d./ az ideológiai-politikai ismeretek felujítását, továbbfejlesztését.

A szakmai alapismeretek körébe a műszaki, természettudományos, gazdasági jellegű, az egyéb szakirányu, továbbá a közvetlen irányításhoz szükséges alapvető ismeretek tartoznak. A funkcionális tevékenységi kör szerinti szakmai ismeretanyagban a műszaki fejlesztés, termeléselőkészítés és irányítás, anyaggazdálkodás, minőségellenőrzés, tervezés, munkaügy stb. általános jellegű ismereteit kell érteni. Speciális szakmai ismeretek körében oktatják a termeléssel közvetlenül összefüggő új szakmai ismereteket, amelyeket fejlesztés, ujitás, technológiai módosítás, új, például automata gépek beállítása kíván meg.

A mérnökök szakmai továbbképzése a mérnök-továbbképzés keretében már több mint két évtizede megoldott. Ezen kívül szakmérnöki, mérnök-közgazdász képzések, aspiranturák is segítik a minél magasabb szakmai szint elérését. Természetesen

egyetemi végzettség esetén szinte már kötelező az egyéni továbbképzés, haladót, korszerűt alkotni csak a szakirodalom naprakész ismeretében lehet.

Az idézett kormányrendeletekkel és azok gyakorlati megvalósításának kezdeti lépésével nagy jelentőségű folyamat indult el hazánkban. A következő években a munkások százezreit és a középfoku végzettségű szakemberek tizezreit részesítjük igényesen megtervezett továbbképzésben.

E rendeletek alapján ki tudjuk elégíteni a felnőttek oktatásának, továbbképzésének ma már világszerte elterjedt igényét, és a termelés minden szintjén korszerűen képzett szakemberek lépést tudnak tartani a felgyorsult tudományos műszaki fejlődéssel.